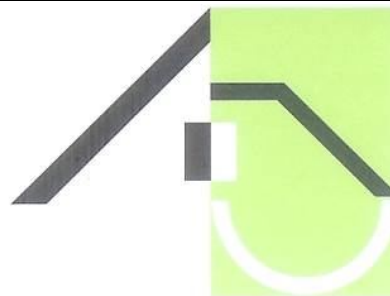

BOERDERIJ & ERF

alblasserwaard - vijfheerenlanden

ONLINE NIEUWSBRIEF

21

JANUARI 2015

VOORAF

Gelukkig nieuwjaar allemaal! In de westerse wereld zijn we gewend om voor alles regeltjes te bedenken. Zo ook tot welk moment in het nieuwe jaar het geoorloofd is om elkaar een goed nieuwjaar te wensen. Laten we het simpel houden en afspreken dat we dat gewoon doen op het eerste moment dat we elkaar treffen. Dus is een gelukkig nieuwjaar hier zeker nog op zijn plaats.

Wat 2015 ons brengen zal weten we niet. Maar we kunnen daar binnen de aanwezige mogelijkheden wel enige sturing aan geven. Wij als mensheid zijn tenslotte begiftigd (een wat negatief woord, wat hier juist positief bedoeld moet zijn) met bepaalde gaven. Die moeten we benutten.

Laten we afspreken dat we er ook in 2015 met elkaar voor gaan waken dat er ondoordacht wordt gesloopt, dat er wordt behouden wat het waard is en dat we de inspanningen van onze voorgelachten zullen respecteren. Ik denk dat we daarmee een heel eind komen in het behouden en ontwikkelen van wat er nog aan 'boerenbedoeeningen' is. Kom op 2015; wij staan gesteld!

Dick de Jong

De omslag van het binnenkort verschijnende nieuwe fotoboek.

NIEUW FOTOBOEK

Binnenkort verschijnt het nieuwe fotoboek 'Hoeve - Hofstede – Herbestemming'. Die titel geeft aan wat het onderwerp deze keer is. Een boerderij een herbestemming geven. Het boek staat vol met voorbeelden hoe er op een verantwoorde manier een andere bestemming kan worden gegeven aan een (oude) boerderij. Wat ooit is begonnen als hoeve, een stuk grond om te bewerken met een woninkje erop, groeide uit tot statige hofstee. In de moderne tijd blijkt die niet meer functioneel, dus volgt er herbestemming.

SUBPROJECT EDUCATIE

Zoals bekend, hebben we voor de realisatie van het Masterplan destijds ook een aantal fondsen aangeschreven, met name voor de benodigde cofinanciering. Dit resulteerde in de toezegging van het Piborfonds van een bedrag dat besteed moet worden aan educatiemateriaal voor de (school)jeugd. Dat bedrag wordt uitbetaald zodra wij een factuur hiervan kunnen overleggen. Mij als projectleider Masterplan realiserend dat de digitalisering onder de schooljeugd sterk toeneemt, heb ik me vorig jaar georiënteerd op de mogelijkheden en ben daarbij uitgekomen op een touch screen table, die door het hele werkgebied van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden op de scholen en anderszins kan worden gebruikt. Deze kan ingepakt worden in een zogenaamde flight case en in een personenauto worden vervoerd. Die tafel lijkt op een digitaal schoolbord, zoals ze intussen zijn ingeburgerd. Alleen is dit een draaibaar model,

dat zowel als scherm als tafel kan worden gebruikt. Bij deze laatste gebruiksvorm zijn de aanwezigen er zeer direct bij betrokken. Zij kunnen er zelf mee aan de slag. Uitgangspunt is een galerij met beelden, die door aanraking naar een programma klikken. In Museum De Koperen Knop is hier met oudere voorgangers geëxperimenteerd, waarbij alle betrokkenen heel erg enthousiast waren. Feitelijk wordt er 'gespeeld' met een i-pad van 100 x 70 cm. Het museum krijgt dankzij financiering door de Rabobank Merwestroom de beschikking over een permanent in te zetten nog groter exemplaar.

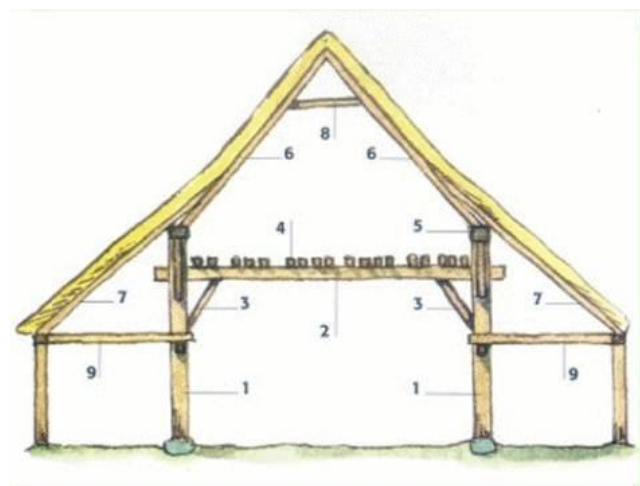
De aanschaf van zoiets is één, maar 'de machine' moet ook worden gevuld en beheerd. De Koperen Knop heeft de beschikking over een grote groep vrijwilligers, waarvan er één ruime kennis van zaken heeft om met dergelijke digitale objecten om te gaan. Inmiddels is er uitvoering met deze gesproken en hij is graag bereid om voor zowel De Koperen Knop als Boerderij & Erf A-V de tafels te gaan vullen, onderhouden en beheren. Als alles werkt worden alle scholen in het werkgebied benaderd over de mogelijkheden van gebruik en de daaraan gekoppelde voorwaarden. Voor het zover is, moet er echter nog een heleboel gebeuren.

Voor het maken van programma's en bestanden is bestaand materiaal nodig. Denk aan fotomateriaal, films, presentaties enzovoort. Mogelijk zijn er onder de lezers van deze nieuwsbrief mensen, die zoiets beschikbaar hebben en tijdelijk willen afstaan. In dat geval mailt u naar het secretariaat waarna er met u contact wordt opgenomen.

Dick de Jong

GEBINTCONSTRUCTIE

Op internet staat informatie over de 'Erve Zeldenrijk' een Noord-Veluwse boerderij. Onderstaand citeren we uit die informatie, waarbij blijkt dat boerderijen bij ons in de streek hiervan niet of nauwelijks afwijken. Onderstaande afbeeldingen van die boerderij komen van internet.

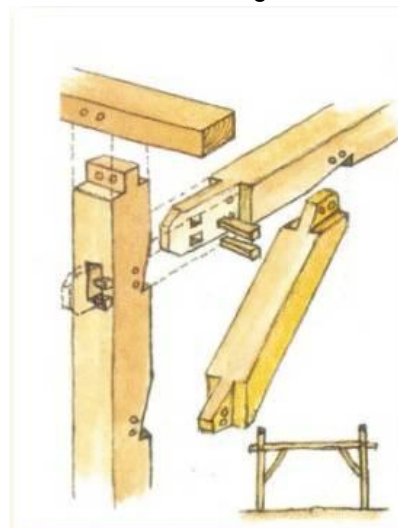

1. Gebint of gebintstijl

Volgens het woordenboek een dwarsbalk. Wij noemen echter de staande balk tussen de poer (op en in de grond) en de dakconstructie zo. Het woorddeel stijl geeft al aan dat het om een staande balk gaat, die 'stijl omhoog gaat'. Het woord is afgeleid van binden, zoals de balken oorspronkelijk aan elkaar waren vastgemaakt. Met touw of leer.

2. Ankerbalk

Zo noemen wij de dwarsbalk, die de beide gebintstijlen aan weerszijden van de boerderij met elkaar verbindt, die de constructie verankert. Van deze verankering is de naam ankerbalk afgeleid.

De verbinding van de ankerbalk met de gebintstijl.

3. Schoor

Hiermee wordt de ankerbalk gestut. Het oudnoors woord voor voor stut is skorda. Een andere benaming is korbeel of karbeel, van het oudfranse corbel.

4. Slieten

Dit waren van oorsprong wilgenslieten, die de boeren van de knotwilgen zaagden en gebruikten om er de hooitas op te leggen. Een andere naam is dan ook tasligger. Het woord sliet stamt van sliten of slijten, waarmee uit de grond trekken wordt bedoeld, soms ook slopen genoemd.

5. Gebintplaat

De verbinding in de lengterichting van de gebinten, waarop de sporen rusten. De naam plaat wijst op de draagfunctie van deze balk, van plaats.

6. Spoor (gewaterd rondhout)

De sporen bestaan uit rondhout, waarop de deklatten rusten. Op die deklatten wordt het riet vastgemaakt. Dit hout werd gewaterd om ervoor te zorgen dat het langer meeging, want in het water verdwijnen de mineralen en andere stoffen. Ook trekt gewaterd hout minder gauw krom. De naam sporen komt van sparren, de gelijke ronde stammetjes van deze boon zijn uitermate voor dit doel geschikt.

7. Onderspoor of oplanger

Dit is de naam voor de sporen tussen de gebintstijlen en de zijmuur, dus boven de zijbeuk.

8. Hanenbalk of sporenhout

Dit is de horizontale verbinding in de houten spanten boven de ankerbalk. De naam stamt niet van wat wel wordt gedacht het feit dat de haan daar 'haan en koning kraait', maar van de vorm, de naar bovenstaande punt, op een hanenkam lijkend

9. Zijbeukspantbalk of hildebalk

De horizontale balk die de gebintstijl met de buitenmuur van de boerderij verbindt. Deze overspant als het ware de zijbeuk.

UIT DE STICHTING

MASTERPLAN

Op dit moment hebben we nog geen reactie op ons verzoek tot uitstel van de afwikkeling van het Masterplan. Dat betekent dat we ons nog even rustig zullen moeten houden. Tegelijkertijd wordt de tijd om een en ander te realiseren steeds korter.

Intussen is al wel een begin gemaakt met de definitieve afwikkeling. Daarvan wordt een vrij uitgebreid verslag gemaakt om mee te sturen met de eindafrekening. In deze nieuwsbrief zal een korte versie daarvan worden opgenomen.

Overigens hebben we ook nog geen reactie op de vierde voorschotaanvraag. Zo zitten we allemaal een beetje op elkaar te wachten.

UIT DE PERS

OMGEVINGSWET EN ERFGOEDWET.

Bureau Helsdingen uit Vianen heeft ter voorbereiding van de nieuwe Erfgoedwet (in werking 1.1.2016) en de nieuwe Omgevingswet (in werking 1.1.2018) een samenvatting gemaakt van hetgeen hierover de laatste tijd zoal is verschenen. Daaruit geven wij aan u door:

Het rijk wil voor de deregulering 26 verschillende wetten en 4700 artikelen samenvoegen tot 1 wet met 349 artikelen. Het is niet zozeer dat er minder regels komen maar dat de regelgeving aangeharkt wordt. Procedures worden samengevoegd waardoor er minder (procedure) regels blijven. De vereenvoudiging is vooral voor de overheid zelf van belang. De hoeveelheid regels maakt hun werk lastig.

De nieuwe Omgevingswet gaat uit van de waarden van de plek. Een 'Waarde' is een maatstaf voor de staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving of voor de toelaatbare belasting door activiteiten. De wet gaat over veel meer dingen dan alleen Ruimtelijke Ordening. Het gaat over de hele fysieke leefomgeving dus ook over natuur en milieu. Het zwaartepunt van de wet- en regelgeving gaat verschuiven. De nadruk komt nu te liggen op de

beleidskant: de vastlegging van de waarden vooraf. Vervolgens wordt het aanvragen van een vergunning vereenvoudigd of losgelaten (vergunningsvrij bouwen). Met de nieuwe Omgevingswet komen oude instrumenten zoals bestemmingsplannen te vervallen.

De huidige Monumentenwet (1988) wordt gesplitst. Een deel gaat op in de nieuwe Omgevingswet. De rest wordt opgenomen in de nieuwe Erfgoedwet. Er komt een overgangsrecht, zodat artikelen uit de Monumentenwet tussen 2016 en 2018 niet zo maar komen te vervallen.

In de Erfgoedwet vindt u zaken als:

- Aanwijzen rijksmonumenten
- Subsidies (Brim etc.)
- Opgravingverbod archeologie
- Certificatie archeologische bedrijven
- Archeologische vondsten

In de Omgevingswet vindt u over erfgoed:

- Vergunning (archeologische) rijksmonumenten
- (aanwijzing) stads- en dorpsgezichten
- Monumentencommissie
- Rekening houden met cultureel erfgoed bij een omgevingsplan
- Provinciale/gemeentelijke monumenten
- Stilleggen werkzaamheden bij archeologische toevalsvondsten

Elke gemeente moet een omgevingsplan maken waarin ook de regels voor het lokale cultureel erfgoed worden opgenomen. Per regel geeft het lokale bestuur aan waar die geldt. Daar staat dus bijvoorbeeld ook welke gebouwen een aanwijzing als monument hebben:

Nieuw in de Erfgoedwet is dat de huidige aanwijzingsprocedure voor monumenten wordt vervangen door een eenvoudigere, uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) volgens de Algemene wet bestuursrecht. De beslistermijn gaat van tien naar zes maanden. Het advies van de Raad voor Cultuur vervalt. Ook komt er een betere bescherming van het maritieme erfgoed en wordt er een stelsel ingevoerd van wettelijk geregelde certificering voor het verrichten van opgravingen.

Voor ons als Boerderij & Erf A-V betekent dit dat het nog belangrijker wordt om vooraf invloed uit te oefenen op het beleid. Als er van een boerderij niet is vastgelegd dat deze monumentaal, karakteristiek of beeldbepalend is, is deze vogelvrij. Er is dan geen sloopbelemmering en er bestaat een mogelijkheid tot vergunningsvrij verbouwen. Erfgoedwaardenkaarten als onderlegger van Omgevingsplannen worden dus belangrijker. Als een gemeente bezig is om een Programma of Omgevingsplan op te stellen, is het essentieel om dit vanaf het begin te volgen en zo nodig zienswijzen in te dienen. Kortom: Invloed en inventariseren vooraf is noodzakelijk. Repareren achteraf wordt lastiger.

Met dank aan Bureau Helsdingen.

CHINEES BEDRIJF GROEIT NAAR 40.000 KOEIEN

De vraag naar zuivel is in China groot. Buitenlandse zuivelondernemingen staan in de rij om het land van zuivel te voorzien. Ook de Chinese zuivelsector zelf vertoont flinke groeistuipe. Daar groeien de boerderijen al uit tot industrieën. Er zijn diverse megastallen voor tienduizenden koeien in aanbouw. In de provincie Hebei is een zuivelfabriek in aanbouw, waarnaast een veebedrijf komt voor 20.000 koeien, met uitbreidingsplannen tot 40.000 stuks.

Ook in ons land worden de boerderijen qua aantal koeien steeds groter. En dat betekent dat de oude boerderijen, die nu nog als zodanig in gebruik zijn op den duur ook zullen worden verlaten door de boeren en hun koeien en een risico gaan vormen in het kader van het voortbestaan van de markant gebouwen in de streek. Er wacht Boerderij & Erf A-V in de toekomst nog een mooie taak.

Huaxia Farm in Sanhe, hemelsbreed slechts 57 km van het plein van de Hemelse Vrede in Beijing. Uit: 'De Boerderij'; foto: Martijn Knui-vers.

BOEK OVER RIETDEKKERSFAMILIE

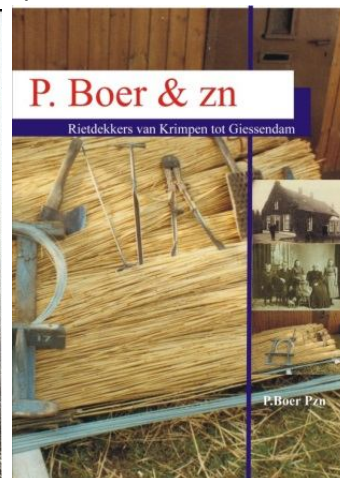
Onlangs verscheen het boekwerk 'P. Boer & Zn - Rietdekkers van Krimpen tot Giessendam'. Samensteller is Piet Boer, zoon van de Giessendamse rietdekker Pau Boer. Twintig jaar lang heeft hij verzameld, gezocht, geschreven en vooral veel geluisterd. Toen zijn vader nog leefde vertelde die tot op zijn ziekbed over zijn klanten, van Giessen-Oudekerk tot Papendrecht en nog verder.

Pau Boer was een ouderwetse rietdekker. Van een schroefdak had hij gehoord maar zelf nooit gezien. Het was een oud vak en je maakte het zoals de oude rietdekkers dat al honderden jaren deden met goot en naald. Hij begon met wilgenteen en stapte over op 'gegalviseerd', koper- en roestvrij draad. Krom gebogen over zijn stuur van zijn fiets ging hij door weer en wind naar zijn klus. Dak op, dak af. Over ladders en kluiven naar de nok. Zwaar en vuil werk, maar klagen hoorde je hem zelden. Zomers zwart van het stof en verbrand door de zon, bij regen zwart van de zwarte modder van het mos. Een mooi vak, zij hij altijd. Als je boven bent en je kijkt zo over de polder. Bij de ene klant een bakje koffie op de stoep, bij de ander in de keuken mee eten.

Het boek belicht alle aspecten van het vak. Van de plant die het riet 'levert', tot aan het vakmanschap, het gereedschap en de collega's in de Alblasserwaard en de

Krimpenerwaard. Evenals het winterwerk als klompenmaker, hoepmaker, huisslachter of baanspinner. Ook is er een bouwkundige omschrijving opgenomen van alle gebouwen waaraan drie generaties Boer werkten.

Boekformaat A4, full colour, paperback, 316 pag. Het wordt op bestelling geprint en gebonden. Prijs € 55,00 inclusief verzendkosten. De particuliere uitgave is te bestellen: www.lulu.com zoek op: P. Boer & zn.

BOEKWINKEL

Van de uitgegeven boeken zijn nog te koop:

- Boer en Boerderij € 35,00
- Van oud naar behoud € 10,00 (laatste stuks)
- Boerderijspecial € 4,50
- Routeboekje Boerderijen Bekijken € 4,95
- De Boerderij het behouden waard € 14,95

Binnenkort: Hoeve – Hofstee - Herbestemming € 14,95

VOLGENDE KEER

In de volgende nieuwsbrief komt AgriWiki aan bod evenals een verkoopmogelijkheid van tweedehands boeken over boerderijen.

SECRETARIAAT BOERDERIJ & ERF A-V:

Sluis 57 ▪ 2964 AT Groot-Ammers ▪ 0184-661425/06-53759618
secretariaat@boerderijenerf.nl ▪ bank NL14RABO0325074739

website: WWW.BOERDERIJENERF.NL

Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling

Europa investeert in het platteland

Redactie en samenstelling nieuwsbrief:

Dick de Jong - Bureau Tekstwerk - djtekst@planet.nl